
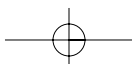
STJEPAN ĆOSIĆ.

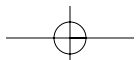
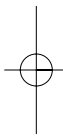
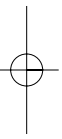
Hrvatski državni arhiv, Zagreb

HISTORIOGRAFIJA O
DUBROVNIKU:
OD IDEOLOŠKOG
GRADIVA DO
INTERDISCIPLINARNE
OTVORENOSTI

Uz kritički osvrt na suvremene tendencije koje često dovode u pitanje znanstveni karakter povijesne znanosti, u izlaganju će se analizirati ideološki aspekti historiografije o Dubrovniku. Njezin intenzivni razvoj traje od sedamdesetih godina XIX. st., a možemo ga pratiti na, najmanje, dvije razine. Zahvaljujući tradicionalnim metodama kritičke znanosti i bogatom arhivskom gradivu u proteklih je 150 godina nastala golema historiografska literatura koja je obogatila naše spoznaje o najrazličitijim aspektima povijesti Dubrovnika i prostornih područja utjecaja dubrovačke trgovine, pomorstva, politike i diplomacije (prvenstveno Jadrana, Sredozemlja i jugoistočne Europe). S druge strane, od samog je početka taj razvoj bio praćen gradivnom ulogom dubrovačke prošlosti u oblikovanju nacionalnih ideologija. Specifični nacionalnointegracijski procesi u predmodernoj Habsburškoj Monarhiji historiografiji su nametali pitanje etničkog identiteta starih Dubrovčana. Činilo se da samo odgovor na to pitanje jamči legitimitet nad cjelokupnom dubrovačkom baštinom. Etnonacionalni ideološki ključ, preko povijesti je bezuspješno nastojao kreirati suvremenost. Slične okolnosti utjecale su i na razvoj historiografije o Dubrovniku u obje Jugoslavije. Tijekom XIX. i XX. st., tipski i ideološki različito, ovisno o brojnim društvenim i političkim determinantama, zadanostima i ciljevima, proučavanju dubrovačke prošlosti pristupali su hrvatski, srpski i talijanski historiografski krugovi.

Iako po nekima već zakašnjela, postignuta situacija Hrvatske »nacije-države« stubokom je promijenila situaciju i odnose na relaciji: nacionalna ideologija — povijesna znanost o Dubrovniku. Novi realitet hrvatsku bi historiografiju — barem teorijski — trebao osloboditi bespredmetnog »tereta dokazivanja« u odnosu prema drugima, a i prema »vlastitoj« naciji. Umjesto iracionalnih ideoloških diktata, referentni okvir trebala bi joj postavljati sama prošla zbilja. Tu je, pak, očekuju brojni novi interpretacijski problemi.